

Jaarverslag

Kerk en Vrede

2021

Voorwoord

Niets is moeilijker dan pacifisme tijdens een oorlog die zo dichtbij komt. Snel ontkennen dat je het bent is een oplossing om het gesprek te ontwijken. Toch ontstaat juist temidden van een dergelijke crisis een soort reactiepatroon. Natuurlijk zijn we tot in het diepst van ons wezen geschokt over zoveel geweld, maar daarna is er een intensief nadenken over alternatieve handelingsperspectieven, waarbij we voortdurend analyseren dat militaire middelen altijd weer tot escalatie leiden. Daarbij weten we ons steeds geïnspireerd door de christelijke traditie. We zijn van de andere wang en dat wordt slecht begrepen. Soms worden we bewonderd om onze positie, soms verlaat een enkel lid ons omdat ze nu echt geen ander alternatief zien dan militair optreden. Maar de andere wang is vooral werken aan Inclusieve Veiligheid. Dat is op langere termijn werken, ook internationaal, aan een totaal andere veiligheidsarchitectuur die ook bestand moet zijn tegen onverwachte geweldsescalatie. Als we dat idee verlaten geplaagd door cynisme of al te platte realpolitiek dan hebben we het Evangelie niet los gescheurd van het oorlogsideaal (naar G.J.Heering, grondlegger van Kerk en Vrede in 'De zondeval van het christendom')

- o -

Jaarverslag bestuur Kerk en Vrede 2021

Aan het begin van 2021 houden we de taakverdeling binnen het bestuur tegen het licht. Voorzitter Henk Baars is actief bij de werkgroep Inclusieve Veiligheid. Ook is hij aanspreekpunt voor contacten met de politiek. Secretaris Lambert van der Weide is contactpersoon voor de Theologische Werkgroep en de Vredesspiraal. Theo van Kamp gaat als penningmeester natuurlijk over de financiën. Verder houdt Jan Anne Bos zich bezig met de website en het quick response team, volgt Lennart Vriens het thema onderwijs en onderhoudt Geesje Werkman de internationale contacten.

Er is een voortgaand gesprek over de rol - en taak van Kerk en Vrede. Moet elk incident besproken worden, of gaat het er juist meer om dat wij de organisatie zijn die in alle rust reflecteert en de grote lijnen in het oog houdt? Daarbij is het een belangrijke vraag wat en hoe wij communiceren. Er wordt voorzichtig nagedacht over het aantrekken van een communicatiestrategie.

Tijdens een actie op aswoensdag in Den Haag is een aantal mensen aangehouden vanwege het schrijven met houtskool op de muren van het gebouw van het ministerie van defensie. Henk Baars was hierbij namens Kerk en Vrede aanwezig maar is zelf niet aangehouden. Wel blijft hij betrokken bij de actie en de volgende gang naar de rechter waar de aanklacht 'baldadigheid' blijkt te luiden.

Gaande het jaar wordt ook gesproken over het jubileum. In 2024 hoopt Kerk en Vrede het honderd-jarig bestaan te vieren. Wellicht kan er naar het jubileum toe wat gedaan worden met eerder geopperde projecten die nog zijn blijven liggen. Ook de redactie van de Vredesspiraal, de

Theologische Werkgroep en de Werkgroep Dienstweigeraars kunnen een rol spelen op weg naar het jubileum. Het thema komt in de loop van het jaar terug op de agenda. Er wordt gedacht over een boek of wellicht een documentaire.

De werkgroep Inclusieve Veiligheid houdt zich gedurende het jaar bezig met de vertaalslag van de Duitse naar de Nederlandse situatie. Dit blijkt meer om het lijf te hebben dan in eerste instantie werd aangenomen, omdat de situaties in beide landen nu eenmaal zeer verschillend zijn. Ook qua tijd en kosten zal het allemaal meer vragen dan eerder was ingeschat. Toch is het een traject dat we vanuit het bestuur van harte ondersteunen.

Diverse bestuursleden volgen diverse webinars over thema's rond nieuwe technologie in oorlogsvoering, oorlogsretoriek (en de effecten daarvan) in coronatijd en manieren om juist aan de vrede te bouwen. Ook de werkgroep Inclusieve Veiligheid organiseert een webinar. Hoewel het niet heel goed bezocht wordt, levert de 'spin-off' - een youtubefilmpje met Edy Korthals Altes - vele views op. Eerder in het jaar is hem de vredespenning uitgereikt. Wanneer hij ons eind 2021 komt te ontvallen blijkt het filmpje des te waardevoller.

Gezien de coronasituatie wordt er opnieuw besloten tot een 'ALV per e-mail'. Ondermeer het beleidsplan zal aan de leden worden voorgelegd. Dit plan is feitelijk niet meer dan een uittreksel van gegevens die al op de website vermeld staan. Het is met name samengesteld om een de ANBI eisen voor de vereniging te kunnen voldoen. Verder mogen we een nieuw bestuurslid welkom heten. Anne Kooi, predikante op Texel, maakt haar opwachting.

Mede naar aanleiding van vragen hierover bij de ALV, besluit het bestuur een rekening te openen bij de Triodos bank. Eerder was de gedachte om bij ING te blijven ingegeven door de mogelijkheid om als klant kritiek te kunnen geven. Omdat dit in de praktijk weinig oplevert, wordt nu toch besloten over te stappen. Het blijkt wel een traject te zijn dat meer voeten in de aarde heeft dan men in eerste instantie zou denken. De penningmeester heeft er vanaf juli tot in het volgende jaar telkens werk van.

Aan het begin van de zomer worden we opgeschrikt door het bericht dat Henk Blom, zeer actief in het vredeswerk en tot voor kort bestuurslid, met ernstige klachten in het ziekenhuis is opgenomen. Eind september volgt het verdrietige bericht dat Henk ons is komen te ontvallen. Onze voorzitter schrijft: 'Het bestuur en de hele vereniging zijn hem ziels dankbaar voor zijn volgehouden inzet. Hij ruste in de vrede die hij zo nastreefde.'

Van een doopsgezinde predikant, Fulco van der Hulst, is de vraag gekomen of er een vertegenwoordiger van Kerk en Vrede wil meedenken in een zogenaamde 'taskforce' die jongeren wil wijzen op en helpen met het actief weigeren van militaire dienst. Hans Dijkman heeft aangegeven hier een rol in te willen spelen en het bestuur is daar van harte mee akkoord.

Tegen het einde van het kalenderjaar geeft Jan Anne Bos aan zijn taken binnen het bestuur van Kerk en Vrede neer te willen leggen. Wel zal hij nog een rol spelen op kantoor en ook wil hij betrokken blijven bij de ontwikkeling van de nieuwe website. Tezelfdertijd maken we kennis met een aspirant bestuurslid: Gianni da Costa. Hij is ook actief voor de Christenunie bij de gemeenteraad van Amsterdam.

Vooruitkijkend op 2022 wordt afgesproken een 'heidag' te organiseren. Als bestuur willen we met een wat grotere groep mensen wat uitgebreider de tijd nemen om na te denken over ondermeer de plek van Kerk en Vrede, het communicatiebeleid en het jubileum.

Lambert van der Weide

Jaarverslag Staf en kantoor in 2021

De staf

Opnieuw een bijzonder jaar... Door corona. Maar meer nog vanwege het overlijden op 1 oktober 2021 van ons zeer gewaardeerde staflid Henk Blom, 79 jaar oud. Als staflid was Henk niet weg te denken op ons kantoor. Jarenlang kwam hij ontelbaar veel malen vanuit Zwolle met de trein naar Utrecht. Hij wordt niet gemist, onder meer vanwege zijn hartelijke aanwezigheid en inzet, zijn internationale contacten en... zijn grote precisie. Daarbij kwam dat Jan Anne Bos door het omzien naar zijn vrouw Lidy dusdanig in beslag werd genomen dat hij in het afgelopen jaar maar zelden naar het kantoor kon komen. Yosé vertrok eind oktober voor een langdurig verblijf (8 maanden) naar Irak. De overige stafleden, Agnes Vendel (Alkmaar) en Hans Dijkman (Laren Gld.) wonen op zulk een grote afstand van Utrecht dat het regelmatig bezoeken van het kantoor in coronatijd niet voor de hand lag. Een gemankeerde staf derhalve. Kun je dan nog wel spreken over een staf met stafleden? Het gesprek hierover is nog gaande..

Niettemin was er enkele malen stafoverleg (vijf maal). Dat verliep veelal online, via Jitsi. Hierbij deden zich echter regelmatig communicatieve storingen voor. Als staf maakten we online kennis met Lambert van der Weiden, de nieuwe secretaris van het bestuur van Kerk en Vrede. Later deed Piet dat in een persoonlijke ontmoeting met Geesje Werkman. Goed dat de banden met het bestuur zo werden aangehaald.

Het dagelijkse reilen en zeilen van het kantoor dreef zodoende m.n. op Piet die dikwijls als enige op ons kantoor in het veelal rustige PLD verbleef. Door hem werden ook vele zaken vanuit huis geregeld. Een deel van het werk werd gedaan in nauw contact met boekhoudster Heidi Boele, die op ons kantoor de enige betaalde kracht is. Zij was (en is) in principe eens in de 14 dagen aanwezig. De samenwerking met haar was en is heel prettig.

De andere stafleden leefden op afstand mee met wat er op het kantoor speelde en sprongen zo nu en dan fysiek bij (m.n. bij een grote postverzending).

Inhoudelijk

Wat betreft de inhoudelijkheid van het werk stond 2021 op een zacht pitje. Bij alle lopende zaken bepaalde Yosé ons bij de situatie in Irak. Zie daarvoor ook haar bijdrage in dit jaarverslag over het Projekt Utrecht-Kirkuk. Tijdens het verblijf van Yosé in Irak droeg (en draagt) het kantoor zorg voor de verspreiding van haar berichten onder een heel aantal geïnteresseerden. De interesse van Hans Dijkman blijft uitgaan naar het dienstweigeren. Op voorstel van de staf werd hij door het bestuur benoemd tot K&V vertegenwoordiger in een nieuwe werkgroep die op doopsgezind initiatief van start is gegaan.

Werkzaamheden vanuit het kantoor

- e-mail en post afhandelen. Dat vraagt voortdurend aandacht. Van een groot aantal leden was geen emailadres bekend. Op allerlei manieren is geprobeerd om daar verandering in te brengen. Op dit moment hebben we van 62 van de 387 leden geen emailadres;;
- correspondentie en contacten met andere organisaties; vanuit het bestuur is onlangs door Geesje Werkman samen met Piet het initiatief genomen om contact te zoeken met de andere vredesorganisaties in Nederland;
- de webwinkel... Een telkens terugkerende taak is het afhandelen van de bestellingen die via de webwinkel binnenkomen. In het afgelopen kalenderjaar werd de lijn van 2020 doorgetrokken met een verminderde verkoop. Vermoedelijk vanwege corona. Er waren in 2021 44 bestellingen, met € 2.791,- als omzet (2020: 2729,-, 2019: € 5585, 2018: € 6.378, 2017: € 2.157). Het meest verkochte artikel bleef de vredesvlag (vooral de kleine uitvoering). Ook werden er veel vredespostzegels verkocht. Op het moment dat dit geschreven wordt is het in de webwinkel vanwege de oorlog in Oekraïne (sinds eind februari) heel erg druk. In anderhalf maand tijd zijn meer dan 120 bestellingen geplaatst. Ook nu is de kleine vredesvlag het meeste gewilde product, maar ook worden er veel meer grote vredesvlaggen verkocht dan voorheen. Het is zaak om telkens alert te zijn dat tijdig nieuwe vlaggen e.a. worden besteld (hetzelfde geldt voor stickers,

correspondentiekaarten, postzegels, kaarsen enz.). Het is goed om zo nu en dan te kijken of de prijzen nog wel kloppen. We behoeven aan de verkoop niet veel te verdienen maar het omgekeerde zou ook niet goed zijn;

- het verzenden van acceptgirokaarten aan leden, donateurs en abonnees, is een telkens terugkerende klus in april. In november werden opnieuw al diegenen aangeschreven die met hun betaling achterstallig waren;
- financiële zaken, zoals inkomende en uitgaande facturen, herinneringsmailtjes, periodieke toezeggingen e.a., dit alles in nauw contact met Heidi Boele;
- werkzaamheden rond de Vredesspiraal, waaronder het verzenden van extra ex. naar contactadressen voor verdere verspreiding; het contact met de verzender dat in het afgelopen jaar opnieuw prima verliep zodat we telkens snel konden beschikken over de resterende exemplaren; aandacht werd gevraagd voor de Vredesspiraal Special die in december 2021 verscheen over Afghanistan, waarbij niet alleen onze leden een email ontvingen, maar ook alle vredesorganisaties in Nederland. Ook de leden van de 2e kamercies voor defensie en voor buitenlandse zaken werden gemaild; in het voorjaar van 2021 hebben alle donateurs de Vredesspiraal van maart ontvangen met de uitnodiging zich te abonneren;
- andere voorkomende werkzaamheden.

ALV

Ook in dit kalenderjaar werd er i.p.v. een fysieke Algemene Ledenvergadering een digitale ledenraadpleging gehouden. Dat was eind juni. Ook dit keer liep dat op zich goed, maar het feit dat er geen directe ontmoeting plaats kon vinden werd door menigeen betreurd. Vanuit het kantoor werd de verzending aan de leden verzorgd van alle stukken waar men door het invullen van een stemformulier op kon reageren. Ook werd nog een reminder verstuurd.

Administratief

In 2021 en begin 2022 is de administratie gesaneerd. Hierbij ging het om de Vredesspiraal (zg. proefabonnementen, ruilabonnees en nalatige betalende abonnees), om “donateurs” die blijkbaar eens per abuis als zodanig in ons adressenbestand terecht waren gekomen, en om leden die al geruime tijd geen contributie hadden betaald. Deze actie werd gestart in 2020 en is begin 2022 afgerond. Daarbij was het wel zaak om zo zorgvuldig mogelijk te werk te gaan. Overigens blijft de administratie voortdurend aandacht vragen vanwege een voortgaande stroom van wijzigingen. Het verwerken hiervan is een tijdrovend gebeuren waarbij de hulp van boekhoudster Heidi Boele zeer wordt gewaardeerd.

Ledenaantal e.a.

Van het bestuur werd groen licht gekregen om leden van wie lange tijd geen teken van leven was ontvangen, ook niet in de vorm van het voldoen van de jaarlijkse contributie, uit te schrijven (zie hierboven). Dit betrof ongeveer 30 leden.

Op het moment dat dit geschreven wordt (medio april 2022) kunnen de volgende cijfers op een rij worden gezet (*cursief* de getallen uit het jaarverslag van 2020):

<u>Ledental</u>	met blad	369 (391)
	zonder blad	17 (25)
	totaal	386 (416)

<u>Abonnees Vredesspiraal</u>	204 (208) (incl. 51(50) ruilabonnees)
Totaal:	573 (369+204) (599)

Donateurs 115 (118)

Verdere communicatie

Het versturen van mail aan alle leden die over een emailadres beschikken is de afgelopen tijd een steeds belangrijker middel geworden om de aandacht van de leden te vragen voor een item dat o.i. die aandacht verdient. Van een digitale ALV tot een special van Vredesspiraal. Recent (in 2022)

ging het om verklaringen van het bestuur inzake Oekraïne en soortgelijke zaken. De vertrouwde met deze wijze van communiceren is gegroeid en zorgt ervoor dat leden eenvoudiger betrokken kunnen worden bij zaken die de gehele vereniging van Kerk en Vrede aangaan.

Problemen met spambox

Helaas kwam het meer dan eens voor dat mails van Kerk en Vrede bij ontvangers ten onrechte in de spambox terecht kwamen. Met medewerking van de i.t. afdeling van het Dienstencentrum kon dit probleem worden opgelost.

Website

In 2021 konden eindelijk enkele belangrijke stappen worden gezet op weg naar een nieuwe website. Met medewerking van websitebouwer Terp 10 werd gewerkt aan de opzet van een nieuwe website die in een zg. "demosite" beproefd kon worden. Eind november trokken secretaris Lambert van der Weide en Piet Vliegthart naar Meppel alwaar zij Paul de Cock en Barend Jan Baars van Terp10 ontmoetten. Naar aanleiding daarvan werden belangrijke knopen doorgehakt. Helaas ontbreekt hierbij van onze kant nog steeds iemand die in deze professioneel is toegerust. Maar wie weet lukt het ons om in de Algemene Ledenvergadering van 2022 de nieuwe website te presenteren...

Huisvesting

Tot slot de huisvesting... Opnieuw een vreemd jaar in een groot gebouw waarin het bij vlagen heel rustig bleef. Het restaurant was nog steeds het grootste deel van het jaar gesloten. Maar alle apparaten bleven nog immer goed functioneren, zoals koffiemachine en kopieerapparaat. Het contact met de postkamer verliep uitstekend, evenals met de drukkerij. Zoals we ieder jaar opnieuw schrijven blijft het Protestants Landelijk Dienstencentrum een heel fijne plek om te werken.

Tot slot

Op het moment dat we dit schrijven waait er vanwege de oorlog in Oekraïne een frisse wind door de vredesorganisaties in Nederland. Daarbij is er alle aanleiding tot hernieuwde bezinning op de eigen wortels, en tegelijk ook tot het actief uitdragen van wat ons al lange tijd bezielt. Het jaar 2024 komt snel dichterbij. Dan bestaat Kerk en Vrede 100 jaar. Vanuit het kantoor willen we zo goed mogelijk ons steentje bijdragen om een vereniging te zijn met vitaliteit en lef.

Namens de staf
Piet Vliegthart

- o -

Jaarverslag Vredesspiraal 2021

De redactie van Vredesspiraal bestond in 2020 uit Margreet Hogeterp (hoofdredacteur), Leen van den Herik, Mark Akkerman, Henk Blom, Heleen Broekema en Rob van Essen en Jorrit van Loenen. Jorrit van Loenen werd in 2021 als nieuw redactielid verwelkomd. Helaas verloren we ons gewaardeerde redactielid Henk Blom. Hij overleed op 1 oktober 2021. Op dit moment heeft de redactie van Vredesspiraal nog steeds ruimte voor nieuwe redactieleden. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Margreet Hogeterp, hogeterpg@gmail.com of bel: 0614909280. In 2021 kwam de redactie vier keer bijeen, waarvan drie keer online en één keer fysiek in Utrecht.

Circade uit Zwolle verzorgde voor het tweede jaar de vormgeving van Vredesspiraal, Slimdruk nam het drukwerk voor haar rekening en Abonnementenland de verzending. In 2021 verscheen Vredesspiraal voor het eerst in een nieuwe vormgeving die verzorgd was door Circade.

Het eerste nummer van Vredesspiraal 2021 stond onder andere in het teken van de verkiezingen. Kees Posthumus schreef een artikel over de mogelijke oorzaken van het feit dat er nauwelijks meer aandacht voor vrede en ontwapening is binnen de politiek. Verder aandacht voor hoe om te gaan met etnische ongelijkheid in het onderwijs, de wapenindustrie en de overheid die steeds meer bij elkaar op schoot kruipen en de schuldbelijdenis van de PKN met daarin de vraag of PKN wel echt van het verleden heeft geleerd.

In Vredesspiraal nummer twee ging het openingsartikel over hoe het Franse dorp Le Jambon onder andere door de pacifistische predikant André Trocmé een toevluchtsoord voor vluchtelingen werd. Daarnaast een portret van Dorothy Day, een interview met Zaira Zafarana, projectmanager en VN-coördinator voor IFOR en aandacht voor de vraag welke consequenties het heeft als het Nederlandse beleid voor wapenexporten versoepeld wordt.

Vredesspiraal nummer 3 bevatte onder andere artikelen over vrouwelijke strategieën tegen oorlog en geweld, het geweld tegen vluchtelingen aan de Europese grenzen, een analyse van de twintigjarige oorlog in Afghanistan en een interview met Bram Grandia naar aanleiding van een open brief van vijf theologen aan het kerkbestuur van de PKN om excuses aan te bieden aan het Palestijnse volk voor het leed dat hen is aangedaan. Ook een update van het project 'Veiligheid, hoe dan wel?' van de werkgroep Inclusieve Veiligheid.

Nummer 4 was tenslotte gereserveerd voor een special over de oorlog in Afghanistan met de titel 'Afghanistan laat ons niet los'. Hierin onder andere een interview met luitenant-kolonel Mirjam Grandia en Nederlandse historicus en voormalig diplomaat Nikolaos van Dam. Daarnaast een artikel over Amerika's eeuwige strijd tegen wat zij zien als 'kinderen van de duisternis' en een afsluitend artikel over hoe te denken over veiligheid na Afghanistan. Wat hebben we geleerd?

In 2021 zag de nieuwe rubriek 'Pleisterplaatsen' het levenslicht. In deze rubriek worden plekken belicht waar mensen terecht kunnen die op zoek zijn naar innerlijke rust voor kortere of langere termijn.

Margreet Hogeterp

- 0 -

Jaarverslag 2021 van de Theologische Werkgroep van Kerk en Vrede

2021: het tweede jaar van de corona-pandemie. Om die reden kwam de werkgroep dit jaar maar drie keer (twee keer 'in het echt' en één keer per zoom) bij elkaar, allemaal ná de zomer. Uiteraard werd wel onderling contact onderhouden en informatie uitgewisseld. Maar doordat de stimulans van de ontmoeting afwezig was, werden er weinig nieuwe initiatieven ontplooid en stond oude plannen (zoals de uitwerking van de theologenconferentie van 2017 naar verschillende sectoren) noodgedwongen stil.

Leden

De werkgroep bestond in 2021 uit Henk van Andel, Héleen Broekema, Bram Grandia, Yosé Höhne Sparborth, Harky Klinefelter, Harry Pals (voorzitter), Piet Vliegthart, Paul v.d. Waal, Greetje Witte-Rang (secretaris).

Werkwijze werkgroep

In de werkgroep werd en wordt geregeld de opmerking gemaakt dat Kerk en Vrede een politieke werkgroep mist. In de werkgroep liggen de gesprekken vaak op het snijvlak van theologie en politiek (ideologie), maar het ontbreekt ons aan de noodzakelijke militaire expertise. Om die reden worden geregeld Mark Akkerman (Stop Wapenhandel) en Jan Schaake (oud-lid van de werkgroep, project Sicherheit Neu Denken) uitgenodigd. Daarbij is ook onderwerp van gesprek de werkwijze

van de werkgroep: we streven nu naar vijf lange vergaderingen per jaar. Enkele leden vinden de vergaderingen te lang, de meeste leden hechten er aan. Nu gebleken is dat zoom wel een optie is (zeker als het over meer zakelijke besprekingen gaat) zijn variaties in vergadervormen (eventueel met extra informant(en)) mogelijk. Het gesprek daarover wordt begin 2022 voortgezet.

Vredesspiraal

In december 2021 verscheen op initiatief van de werkgroep een themanummer van de Vredesspiraal over Afghanistan. De oorspronkelijke bedoeling was om deze te laten uitlopen op een discussie over de defensiebegroting. De werkgroep mengde zich namelijk in het voorjaar in een kortlopende discussie in Trouw over die thematiek. Vanwege de ontwikkelingen rond Afghanistan in het najaar werd dat plan (enigszins) aangepast. Uiteraard vonden in de werkgroep uitvoerige gesprekken plaats over de opzet en inhoud en vervolgens over de conceptartikelen. Ook werden suggesties gedaan voor vormgeving en verspreiding. Dit alles nam een aanzienlijk deel van de vergaderingen in 2021 in beslag.

Brochure Defensiebegroting

Omdat de special minder ging over de Defensiebegroting dan het plan was, brainstormden we over de mogelijkheden om daar op een andere wijze aandacht aan te besteden. Zo werd het plan geboren om hierover, met de hulp van Jan Schaake en Mark Akkerman (Stop Wapenhandel), een brochure te schrijven. In het najaar werd daar een opzet voor gemaakt en dat werd, mede met het oog op de financiering, aan het bestuur voorgelegd.

Israël en Palestina

Onze gedachte om aan deze thematiek een bijeenkomst te wijden, vond vanwege corona geen uitvoering. Wel was de thematiek steeds onderwerp van de besprekingen in de werkgroep, onder meer vanwege de betrokkenheid van Bram Grandia bij verschillende discussies hierover.

Tot slot

* Het project *Sicherheit Neu Denken* heeft onze warme belangstelling en tijdens de vergaderingen (waarbij ook steeds Jan Schaake aanwezig was) wordt daar steeds aandacht aan besteed.

* In een vergadering werd opgemerkt dat de werkgroep wel een zeer protestants karakter draagt. We namen ons voor in de toekomst (in ieder geval) Fratelli Tutti een keer te bespreken.

* Vanwege betrokkenheid bij PAX (Liturgiekrant en lidmaatschap van het Moreel en Politiek Beraad van PAX) is PAX vrijwel iedere vergadering onderwerp van gesprek in de werkgroep. De zorg m.b.t. de richting die PAX uitgaat (weg van het 'vredesbeweging' zijn) en het los raken van de kerken (en daarmee het vervallen van het appèl op de kerken) deelt de werkgroep met het bestuur van Kerk en Vrede.

Greetje Witte-Rang

14-3-2022

Jaarverslag IRAK projekt

Irak - en - Oekraïne

Dit jaar november zal het 20 jaar geleden zijn dat ik naar Irak gezonden werd, door Kerk en Vrede via de Versöhnungsbund, en o.a. de Raad van Kerken Nederland deed mee aan de zending. 2003 en januari 2004 keerde ik nog terug, daarna werd het voor hen te gevaarlijk. Want de niet door de VN gerechtvaardigde inval van Bush-Blair-Balkenende maart 2003 had naast enorme verwoestingen ook een absolute chaos tot gevolg (het hele staatsapparaat werd naar huis gestuurd, inclusief douane!). Iedereen die nog een appeltje te schillen had met de VS kon ongestoord binnenkomen en er kwamen er velen. Vanaf 2004 werd het voor de Irakezen te gevaarlijk mij in huis te hebben. Wel kwam Pater Mirkis enkele malen naar Nederland. In 2014 intensiverden de bezoeken sinds Pater Yousif Thomas Mirkis bisschop werd te Kirkuk. Sindsdien verkeerde ik veel tussen de vluchtelingen-dankzij-ISIS. Men ontdekte dat ik ze met een

rebalancing kon ont-stressen, en of ik hen dat kon leren? Kon ik. Maar de onrust en onzekerheid waren voortdurend te groot om iets te plannen. Tot 2019. Dus we planden een eerste training traumawerk voor mei 2020. Daar kwam COVID tussen.

Voorjaar 2021 stelde ik voor om 8 maanden naar Irak te komen, en dan te zien hoe en waar we de trainingen zouden kunnen doen. Dat vond men een goed idee: zowel Pater Jens van de Orde van Mar Musa in het klooster te Sulaymaniyah, als bisschop Mirkis. Zo vertrok ik eind oktober naar Irak. Half december had ik een visum voor een jaar voor Koerdisch Irak.

Half november zat ik na een eerste try out met COVID in quarantaine. Dat overkwam de hele groep die had meegedaan! Er was iemand verkouden en had niks gemeld.

Inmiddels gaf ik enkele kleinere trainingen om met je trauma's te leren omgaan: 1-3 dagen: enkele in Sulaymaniyah en twee in Sikanian bij Kirkuk. Nu ben ik met dit verslag al in 2022 aanbeland, maar ik wil het toch maar even melden vanwege Oekraïne. Met zes Dominicanessen in Caracosh gewerkt, en het hele programma omgegooid. Daar werd zichtbaar hoe alle Irakezen de vluchtstand in het lijf hebben en niet weten hoe je jezelf kunt stop zetten, en weer in rust bij jezelf kunt komen. Het programma is nu omgegooid naar meditaties om weer "thuis te komen bij jezelf". 30 jaar oorlog en geweld gaan niet meer uit het lijf. De emoties in VS en Europa roepen vooral woede op: de VS deed samen met GB en NL in Irak precies dat wat Poetin nu doet. Werden zelfs niet afgestraft...

Terug naar 2021. In Suleymaniyah werd de bouw van het Mercy House afgerond voor alzheimer patiënten en somatische bejaarden (van wie alle kinderen in het buitenland wonen), en voor autistische kinderen. De eerste opnamen zijn gaande. Ook vanuit Nederland werd bijgedragen aan de bouw.

Het klooster te Sulaymaniyah ziet een voortdurende uitbreiding van de kringen die de lessen in Arabisch, Koerdisch en Engels willen volgen (volwassenenonderwijs); ook de alfabetiseringscursus van de Yezidi gaat voort, plus de kleuterschool zodat beide ouders kunnen deelnemen. Wel voegen zich inmiddels dorpsbewoners bij de bewoners van het kamp, omdat langzaam sommige Yezidi teruggaan naar hun dorpen. Voor dit Yezidi-project kwam ook hulp uit Nederland. Dat allemaal kost vooral geld, want tot nu waren de cursussen gratis. Docenten moesten wel worden betaald. Nu gaat men toch enig cursusgeld vragen (niet in het yezidi-project). Inmiddels ben ik in contact gekomen met de Organisatie van craneo sacraal therapeuten, aangezien ik merkte dat veel oorlogstrauma ook sterk fysieke gevolgen heeft in het craneo-sacraal systeem(*). Het zou een nieuwe tak aan dit vredesproject kunnen worden. We gaan het zien. -

Yosé Höhne Sparborth

P.S. In 2002 schreef ik een brochure over dat bezoek, met veel citaten over wat de VN-man Francis Dubois in Bagdad meldde over die mogelijke aanstaande inval, en de VS houding. Tegen het licht van de actualiteit lezenswaardig.

(*) Later vulde Yosé aan:

"Craneo-sacraal therapie.

Een nieuwe branche in de fysiotherapie sinds ongeveer 30 jaar in opkomst.

Behandeling verloopt voornamelijk tussen craneo (schedel) en sacraalbeen (staartbeen).

Onder de schedel, precies onder de fontanellen, zijn hele kleine organen die een bepaalde vloeistof produceren, die zeer langzaam door de botten stroomt. Bij duurzame stress zoals 30 jaar lang angst voor bommen en aanslagen, kan die stroom geblokkeerd raken. Men heeft ontdekt dat dat grote gevolgen kan hebben voor zowel mentaal als fysiek welbevinden.

Ik heb een heel klein deel van die therapie zelf leren toepassen, in El Salvador doen we dat af en toe. Bij hoge uitzondering.

Hier bleek ik ineens bij allen die om rebalancing vroegen dat te moeten gaan doen, en dat gaf ook de meeste ontspanning."

Financieel verslag

Zie het concept Jaarrekening 2020 en de verklaring van de kasce.